

spraviti: pšenica 5.23, rž 2.62, ječmen 7.85, oves 4, grah 15.5, bob 23.5, graborica 20.92, detelja ali pasji rep 1.3, repič 1.85, pahovka 4, runkelna 2.62, ajda in spergelj 2.62 centimetrov globoko. Če se tudi v resnici taka globočina ne da vsakokrat natanko zadeti, si mora razumen kmetovavec vendar prizadevati, da pri vsakokratni posejavi ni prevelikega razločka.

M. Pijača za domačo živino. Najboljša in najbolj zdrava pijača domači živini je čista, črsta studenčna voda. Le po zimi o hudem mrazu mora voda pred napajanjem nekoliko v hlevu stati, da troho toplejša postane in da je živina more v zadostivni meri se napiti. Pri bolni živini se mora včasih mlačna voda rabiti.

M. Kako mrtve bučele iz satovja spraviti. Včasih po celicah v satovji dosti mrtvih bučelic obtiči. Da take mrtvece iz satovja spraviš, je treba satovje na suhem prepušnem mestu najbolje pod streho nekoliko časa izobesiti. Mrtve bučele se v kratkem času tako vsuše, da potem že pri rahlem udarci na sat same od sebe izpadajo.

M. Koliko se pri raznih kmetijskih pridelkih v daljšem času pozgubi. To znati ni le zanimivo, ampak tudi zelo hasnovito. Opazovanje je pokazalo, da se v času od $\frac{3}{4}$ —1 leta pozgubi od pšenice in rži $1\frac{0}{10}$, od ječmena in ovsu $2\frac{0}{10}$, od stročjih sadežev $2\frac{1}{2}\frac{0}{10}$, od krompirja in repe 4—5 $\frac{0}{10}$, od otave 8—10 $\frac{0}{10}$, od repiča 12—15 $\frac{0}{10}$, od špirita 4—5 $\frac{0}{10}$.

Dopisi.

Iz Maribora. (Pometanje z javnimi denarji). Liberalci imajo ime, ki toliko pomeni, kakor: radodarni. No, to so pa res, toda iz lastnih žepov malokedaj, pogosto pa na stroške davkovcev. Kder koli do gospodstva vplečejo, povsod opazujemo, kako so na ta način radodarni, zlasti v mestih. Zato tudi nahajamo toliko mest z dokladami preobloženih in v dolgove zagreznjenih, n. pr. na Italijanskem, zadnji čas tudi pri nas. Povsod pa delajo liberalci tako, konservativci nikder. Mariborski mestni zastop je od nekdanj liberalen in še kako! Ni čuda, ako časih tudi zajde v liberalne razvade. Pred leti je napravil neko popolnoma nepotrebno ustanovo „Hangi-Stiftung“. Dne 2. sept. t. l. je zopet 100 fl. zajel iz mestne blagajnice za „Deutsche Schulverein“, akoprav je g. baron Maks Rast krepko ugovarjal, rekoč, da je to sama „demonstracija“ zoper Slovane in nepotrebno pometanje z denarji davkovcev. Vkljub temu je se sklenilo 100 fl. darovati „nemškemu šulvereinu“. Mislimo, da je to samo po paragrafi srenjskega reda prav, ki žali Bog takšnega postopanja ne brani. Sicer pa to ni prav. Kaj briga na Dunaji izmišljeni „šulverein“ mariborske davkoplačilce. Ali nimamo dovolj potroš-

kov za lastne šole? Ali se ne berači vsako leto za domače učence po domačem „šulvereinu“? Temu bi ovih 100 fl. prej dostajalo. Sploh pa če bočejo gospodje dr. Schmiderer, Girstmajer, dr. Duchatsch, dr. Grögl itd. kot radodarni veljati, pa naj segnejo v lastne žepe! Saj jim niso preveč prazni. Da pa iz srenjske blagajnice po 100 fl. inam darujejo, to je vendar od več! — Podobno gospodarenje imamo v okrajnem zastopu. Dne 29. avg. t. l. bili so v Maribor od g. dr. Schmidererja pozvani vsi načelniki 14 okrajnih zastopov, katerih last je „kreisamt“ z vrtom vred, da mu pomagajo zastran g. Seidlovega računa iz zadreg. Sešlo je se 10 gospodov: Jož. Zemljič je zastopal radgonski okraj, dr. Duchatsch pa Mahrenberg vsled pooblastila, Fr. Reimoser nemški Landsberg, Stainz, in Ivnik, Fr. Kada ormoški in ljutomerski okraj vsled pooblastila od 26. avg. t. l. To se nam res čudno zdi. Zakaj ni prišel g. Kukovec sam, zakaj se je baš g. Kadi dalo pooblastilo v tako važnej reči? Dr. Strafella ptujski okraj, Filip Mravljak sv. lenartski in gor. radgonski, Ludvik Beier arveški, Joh. Schweighofer lipniški in dr. Schmiderer mariborski. Tem je dr. Schmiderer predložil g. Seidlov račun od 1. oktobra 1868 do 1. aprila 1880 rekoč, da v teh letih g. Seidl ni polagal nebenega računa in da je v blagajnici založen ostanek 5449 fl. 67 kr. To nam je čudna izjava! Pregledovalci računov okrajnega zastopa mariborskega so dne 5. aprila 1880 našli v blagajnici samo 2400 fl. No, in sedaj je hipoma v njej 5449 fl. Kdo je pa manjkajočih 3049 fl. žrtvoval? Sila vendar tudi liberalna kola lomi in dreganje v „Slov. Gospodarji“ je vsakako nekaj vredno. Zbrani so potem sklenoli glasovati po glavah in tako so okraji ljutomerski, gornj. radgonski, ivniški in landsberški svoj glas zgubili. Je li to pravično? G. Reinmoser je nasvetoval, naj zbrani izrečejo, da imajo pravico dnes o računu sklepati in ga odobriti, se vé tako, da nebi nihče imel dalje ugovarjati. Za nasvet bili so vsi razun dveh gospodov, čijih imena nam je pa zapisnik zamolčal. Potem so dr. Strafella, Mravljak in Reimoser šli Seidlovih 11 računov pregledovat ter so naposled zbranim nasvetovali, naj se računi odobrijo tako, da je dohodkov 16.809 fl. 57 kr. bilo, a potroškov 11.359 fl. 90 kr. in toraj ostanka v blagajnici še 5449 fl. 67 kr. G. Seidl je med potroške vračunal tudi 4600 fl. plače za oskrbovanje, kar je g. Reimoser imenoval dar za Seidla ali „remuneracijo“. To se je celo tem gospodom preveč zdelo in so rekli, da ima g. Seidl 1600 fl. še vrnoti, tako, da se mu samo 3000 fl. oskrbnine za „kreisamt“ prizna. Vseh 14 okrajev ima toraj dobiti založenih 5449 fl. 67 kr. in od g. Seidla še 1600 fl. vkup 7049 fl. 67 kr. Tako je bil račun sprejet, odobren in likvidiran. Pristavili so še, da ima okrajni odbor mariborski dolžnih 1600 fl. od g. Seidla tirjati pa tožiti ga nikakor ne sme, kar je se vé za takšno liberalno gospodarenje velike važnosti. Naposled je se skle-

nolo „kreisamt z vrtom“ po dražbi prodati do 31. marca 1881. Temu se bo marsikdo čudil, zlasti, ako pomisli, da po nebene postavi, pa tudi po nebene sklepu okrajnih zastopov nima g. Seidl kakšne pravice tirjati dara 4600 fl. Kajti takšnega sklepa o „remuneraciji“ zanj nikder ni in bi tudi ne veljal, ker § 45 dotične postave veli, da je služba okrajnega zastopništva častna služba ter zamorejo le načelnik in odborniki zahtevati, da se jim gotovi potroški vrnejo. Konečno še opomnimo, da po mnenju zvedencev gg. načelniki nikakor niso imeli pravice brez dovoljenja odborov, brez privoljenja zastopov toliko denarjev oddati in račun o „kreis-amtu“ meni nič tebi nič kot dognan in rešen proglasiti. Načelniki so odgovorni za to, kar delajo!

Od sv. Jurija v Slovenskih goricah. (Ciril-Methodova slovesnost, — tombola. Vsakemu človeku od radosti bliskne oko, če vidi pridnega mladenčca, pošteno nedolžno dekle. Kdo ne pogleda rad nepokvarjenih otrok, ki so nada boljše bodočnosti? Saj so podobni lepemu vrtu, ki je obsejan s sladko vonjavo puhtečimi cvetlicami in nasajen z lahimi drevesci, ki so veselje vrtnarju. Zatorej pa mora tudi vsakega poštenega človeka srce zaboleti, če vidi razuzdanost današnje mladeži. Žalibože, da ne moremo utajiti, da se razdivjanost in surovost mladenčev in brezsrčnost deklic vedno bolj širi. Čut za lepo vedenje in srčnožljivost odrasle mladine kako redka prikazen! Kaj je početi? Kje najdemo pomoči? Brez dvombe jeden narvečih pripomočkov je čitanje dobrih knjig, ker se na tak način mladi ljudje ne le učijo mnogo koristnega, kar jih spodbuja k delavnosti, temveč se zabirajo mladini tako nevarno nedeljsko pobajkovanje. Toda k temu je potrebno vedno spominjevanje, vedno priganjanje. V to svrhu služijo najbolj bratovščine. Mi imamo tukaj društva sv. Cirila in Metoda, s katero je zvezana čitalnica. Sicer obstoji dalje časa, toda mlačnost je zakrivila, da je društvo le životarilo in torej malo koristilo. Deloma je pa vzrok bil tudi pomanjkanje denarja za nakupovanje novih knjig. Da se v obojem obziru kolikor toliko pomore smo imeli v nedeljo prav slovesen den. Dopoldne pridiga in sv. meša uprav za ude tega društva, ki šteje sedaj uže blizo sto mladenčev in deklin. Popoldne je pa bila po večernicah tombola. Več sto ljudi se je zbralo pri Pavalečevih hiši, toda veliko jih moralo oditi, ker nij bilo prostora. Vse se je v narlepšem redu vršilo. Počastili so nas tudi zunajni gostje od sv. Marjete, sv. Jakoba, Snežnice, sv. Ane, sv. Lenarta. Dohodkov je bilo 32 fl. 40 kr. Gotovo lepa svota, katero bomo upotrebljali za nakup knjig. Za dobitke smo dobili od gosp. duhovnikov sosednjih in od drugih deloma v denarjih, deloma pa v stvari. Srčna hvala vsem dobrotnikom! Želeči je le, da bi sedajna gorečnost in navdušenost ne pojemala, temveč vedno rastla; le tedaj je upati, da z božjim blagoslovom veliko lepega uspeha dosežemo.

Od sv. Križa pri Ljutomeru. (Šolske razmere.) V šolstvu nam ne gre prav naprej. V Vučji-vesi se vže kake 3—4 leta nova šola dela, pa še vselej niso dalje prišli, kakor da so si vsled zažugane kazni šolske odbornike izvolili, kateri pa zdaj nečejo k seji priti, in spet družega ne preostaja nego te nevbogljuje v vkup stirati. Ako se pa končno vendar posreči, da ubogajo, kakor je tudi prav, pa se snidijo in sklenejo: nam nove šole ni treba, nam zadostuje stara, dokler ne bomo sredstev imeli si novo narediti. In zdaj smo radovedni, kako bode jih mogoče prisiliti, da drugače sklepajo! Ako pomislimo, koliko se je vže tukaj papirja in tinte porabilo, koliko zatega časa potrošilo, koliko sej pri okrajnem šolskem svetu itd. zastonj presedelo, potem nas res srce boli, da se s časom in blagom ljudstva bolje ne gospodari. Da je temu tako, to ima svoje uzroke. Predsednik našega krajnega šolskega svetovodstva gosp. Ivan Farkaš je odstopil. Sitnobe, ki jih je vedno na vse strani imel, so ga iz tega mesta pregnale; tudi ga je bolelo, nalagati kazni staršem, ki svojih otrok, zavoljo golega siromaštva, ali, ker jih večkrat silno doma trebajo, ne morejo redno v šolo pošiljati. Žal nam je, da je odstopil, ker po svoji neumorni delavnosti in trudu, po svojih vsestranskih izkušnjah in izurjenosti, bil je on prav na svojem mestu, in je tudi šoli dosta dobrega storil. Ali ker se nazadnje vendar vse pretrpeti ne da, šel je rajši. Naši učitelji in predsedniki krajnih šolskih svetov niso ravno na rožicah postlani. Proti učiteljem preizkava, a proti predsednikom kazni in ukori so sploh na dnevnem redu.

Od sv. Urbana pri Ptuj. (Petdesetletnico) presvitlega cesarja smo slovesno obhajali. V torek zvečer je velikanski kres dolgo švigal proti nebu. Strelba donela je po gričih in dolinah daleč čez Vrbanško faro. V sredo o pol 9. uri je bila slovesna sv. meša, pri kateri so zbrani učenči in učenke kaj lepo pevale, odraščeni pa pobožno molili za presvitlega cesarja. Pri sv. meši in hvalni pesmi „Tebe Bog“ so možnarji gromeli. Po slovesnosti v cerkvi so mladini v šoli č. g. župnik vpričo č. g. kateheta, g. nadučitelja, g. šol. ogleda, g. nadzornika, g. poštarja in predstojnika razložili imenitnost dneva, popisali blago, milo, dobrotljivo in darežljivo srce presvitlega cesarja do svojih podložnikov v vsaki priliki, nesreči itd. ter vzbujali mlada srca k ljubezni, pokoršini in udanosti do presvitlega cesarja s trikratnim: živili. G. nadučitelj po čvrsti besedi zakliče preuzvišenej cesarske rodbini trikratno: živijo, kar je bilo navdušeno sprejeto in naglašeno! Bog ohrani, Bog obvarji, svitlega cesarja!

Iz Dobrne. (Sklep šolskega leta) imeli smo dne 28. avg., a skušnjo iz nauka vere še le 31. avgusta. Zadnji dan se je malo pred 8. uro naša mladež s svojo belo zastavo podala iz šolskega poslopja ter se razvrstila pred župniškim stanom, v kojem je bival kanonik in dekan od

Novecerkve, preč. gosp. zlatomešnik Juvančič. Od tod smo krenili v cerkvo k sv. meši. Po službi božji so se učitelji in otroci vrnili v šolske prostore, kder je v navzočnosti zbranih poslušalcev se vršil izpit iz krščanskega nauka. Ko je izpraševanje prišlo do kraja, so preč. gosp. kanonik učence opomnili na to, da naj bi z rastjo telesnih močij si tudi srce kinčali z lepimi čednostmi, da bo se o slehernem šolcu zamoglo reči, da je kakor Jezus „napredoval v modrosti in rasti, pak v milosti pri Bogu in ljudeh“. (Lukaž 2, 52.) Častiljivi govornik so v spomin zaklicali kralja Salomona. Totemu se enkrat v spanji prikaže Bog, rekoč: „Prosi, kar hočeš, da ti dam“. Salomon odgovori: „Gospod, Bog moj! Ti si mene, svojega službenika, postavil za kralja; . . . jaz sem še mlad ter ne vem, kam se djeti, . . . daj mi toraj razumno srce, da bom zamogel prav soditi Tvojemu ljudstvu pak razpoznavati dobro in hudo“. Ta prošnja bila je vseč Gospodu, zato spregovori: „Ker si zaiskal te reči, a nisi poprosil dolgega življenja in bogatstva, ne pogubljenja svojih sovražnikov, ampak želiš modrosti, — storil ti bom po tvojih besedah: glej, dam ti srce modro in razumno, da nihče pred teboj ni bil tebi enak in tudi za teboj ne bode; vrh tega dajam ti še, česar nisi prosil, namreč bogatstvo in slavo; . . . ako boš hodil po mojih potih ter boš spolnoval moje zapovedi, kakor tvoj oče (David), bom tudi podaljšal dneve tvoje“. (III. Kralj. 3, 5—15.) Tako naj bi ravnal vsak človek, posebno mladi otroci morali bi se že zgodaj privaditi, da bodo vedno iskali pred vsem to, kar se tiče božje časti in vzveličanja naših duš, po tem bo ostalo, t. j. kar potrebujemo za telo, nam „privrženo“ (Mat. 6, 33.). Otroci naj za sprejete dušne in telesne dobrrote ne pozabijo zahvaliti se ljubemu Bogu, potem svojim skrbnim učiteljem in milim starišem. To svojo dolžnost vresničili bodo z lepo pokorščino, s čednim obnašanjem; naj toraj vestno spolnujejo božje zapovedi, svoje predpostavljene naj vbogajo ter za nje molijo kakor v obče za vse dobrotnike. — Še več! Na glasoviru si lahko zapazil cel kup pripravljenih oblačil. To se je bilo priskrbelo od zneska tombole, ki jo je 8. avg. blagovoljno priredilo vodstvo tukajšnje toplice ter je gosp. dr. Paltauf 130 fl. 40 kr. odmenil za obdarovanje šolske dece. Razven tega so vč. gosp. Gajšek nakupili nekoliko knjig-molitvenikov a gospa pl. Leyritzeva je poslala razne tkanine, več rutic itd. Vse to se je danes sporazdelilo. Jeden dobil je suknjo, druga janjko, tretji hlače, obutalo itd. K sklepu še so kn. šk. duh svetovalec in župnik otrokom na srce položili besedici „moli in delaj“ in če vprav 6 tednov ne bode šole, vendar učence ne sme svojih knjig obesiti na klin. Toto „slovesnost“ smo ovenčali s pesmicami „v nebesih sem doma“ in „Bog ohrani, Bog obvarji nam cesarja, Avstrijo“ itd. pak z molitvo. Dal Bog, da bi dobro semenje ne bilo popadalo na slaba tla! M. K.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Svitli cesar so iz Olomuca šli v Krakov. Poljaci so jih navdušeno in sijajno sprejeli; cesar bili so tako zadovoljni, da so uslišali prošnjo gališkega deželnega odbora ter bodo na lastne stroške staroslavni grad Vavel v Krakovu, kder so nekdanji poljski kralji stolovali, zopet spremenili iz kosarne v kraljevsko-cesarsko palačo. Zatem so se odpeljali k velikim vojaškim vajam, ki se vršijo med Premislom in Levovom. — Nadvojvoda cesarjevič Rudolf postal je general-major in se poda 12. sept. na pot v Berlin obiskovat nemškega cesarja in si ogledovat prusko vojaštvo. — Razpisanih je 19 doponilnih volitev, med temi tudi ona v maribor-ptnjskeje mestnej skupini. Kandidat g. Wiesthaller gre 19. sept. v Slov. Gradec volilecem predstavljat se; bržčas bodo tudi prusak Reuter in „fortšritler“ dr. Schmiderer kmalu nastopili isto pot. Slovenci kandidata svojega še nismo postavili. — Prva lista slovenska „Narod“ in „Slovenec“ sta se sprla. Želimo prav pristrčno, naj odložita borbo, če jo uže res bočeta imeti, vsaj v tem važnem času, ko nam je složnosti in edinosti neizmerno treba. Razmere so pri nas takšne, da sta nam obadva potrebna; tudi brez šaljivega lista ne moremo biti. — V Spljetu v Dalmaciji so se lahani tako nesramno proti našim vojakom obnašali, da so oficirji vse občevanje z njimi pretrgali. — Čehi so v Brnu imeli tabor in v njem zahtevali českih ljudskih šol v glavnem mestu Moravije. — Na Ogerskem in Hrvatskem so ljudje neznano nezadovoljni zaradi prisilnih davkov, vrhu tega pa še jud prebivalstvo nadleguje. — Vojni naš minister namerava osnovati 10 novih lovskih bataljonov! Mnogo ugibajo, kaj neki pomeni to, da je naš vnanji minister baron Haimlerle nagloma šel iskat železnega Bismarka ter se sedaj z njim pogovarja. Sicer pravijo mnogo o še bolj tesni zvezi z Nemčijo, a nam manjka prave vere v to. Ako je Bismark res naš prijatelj, tedaj je gotovo prisiljen, ker se boji Francozov, Rusov in Angležev. Mi bi mu naj pomagali iz zadreg. Preveč uzrokov nimamo!

Vnanje države. Angleži so si pomagali v Afganistanu. General Robert je 30. avg. t. l. srečno došel v Kandahar, ondi zaprte rojake otel, 2. sept. pa brabro zgrabil Ejub-kana, ga hudo pretepel, zaplenil 32 kanonov in 10000 mož ulovil. To je angleškega ministra Gladstona z novim pogumom navdalo tako, da se je ob sklepu angleškega državnega zbora ponosno zagrozil celemu svetu, najbolj pa Turkom. Sedaj utegne turški sultan kmalu občutiti angleško jezo; Črnogorci, Bolgari, Srbi in Grki se tega veselijo, turkoljubi pa kislo držijo. Evropsko brodovje zbrano je v Dobrovniku, nosi 400 velikanskih kanonov. Sultan se je uže toliko ustrašil, da je voljen Dulcin pustiti, vendar to je še premalo. — Francozi so izgnali vse jezuite, kar jih bo še gotovo grivalo, kajti Francija